

KIADÓ HIVATAL:

BELICZEY-UT 4 SZÁM
hova az előfizetési pénzek
hirdetések és minden a
kiadóhivatal érdeklődő
lemények küldendők.

NYILTTÉK-ben egy sor
közlésdíj 50 fillér

HIRDETÉSEK
jutányos áron vetetnek fel

SZARVASI LAPOK

TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

— ELŐFIZETÉSI ÁR —

Egész évre . . . 10 korona
Félévre . . . 5 korona
Negyedévre . . . 2 k. 50 f

— SZERKESZTŐSÉG —

Beliczey-ut. 4. szám. hova
a lapszemle részét illető
közlemények küldendők

KÉZIRATOK

nem adtuk vissza

Társadalmi politika

Egy röpirat jelent meg a napokban. Hatalmas igazságokat, erőteljes buzdítást tartalmaz ez az írás, melynek tartalmát millióknak kellene megismerni, hogy amit elmond, arra tegyünk hitvallást valamennyien és fanatikusan buzgósággal kövessük.

Ezért is hívjuk fel rá olvasóink figyelmét.

Tökeszegény ország vagyunk; hangzik minduntalan. Pedig nem igaz. Az igazság az: hogy gazdálkodni nem tudunk. Mert nincs pazarabb nép a magyarnál.

Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy nálunk mindenki elveri mindennét, — ámbár, hogy ilyen is van elég. Hanem arra célozunk, hogy egy nép sem visz annyi pénzt a külföldre es enged az idegennek a maga országában annyit szerezni és az országból kivinni mint a magyar.

Üdülni akarunk, — megyünk külföldre; gyár kell, hozunk az országba külföldi gyárost, az államnak pénz kell, — kölcsön veszi a külföldtől. Ilyen gazdálkodás me lett nem lehet boldogulni. Ilyen rendszerrel csak pusztulni lehet.

Tizenhat millió lakossal, jó termőfölddel, gazdag bányákkal, kiterjedt erdőkkel, haldús vizekkel bíró ország nem lehet tökeszegény. Ott feltétlenül kell tudni annyi pénzt összehozni, hogy minden az országban szükséges vállalatot meglehessen teremteni. Csak meg kell válsztani a helyes utat.

Tömörülni kell a kistökének. Együttes működést kell kifejtenie a társadalomnak. Társadalmi közgazdasági politikát kell csinálni.

Ennek eszköze: kis részvényekkel működő, szélesalapú részvénytársaságok alapítása, melyekben a sze-

gényebb a legszegényebb népréteg is résztvehessen.

Angliában a spekuláció teremtette meg a 24 koronás részvényekkel működő részvénytársaságokat: nálunk a nemzeti jólét emelése érdekében kellene ilyeneket alapítani. Az angol 24 koronás részvénytársaságok olyan eredményeket értek el, mint ritka más vállalatok.

Nálunk, ahol a vállalkozási szellem csekély, ilyen módon lehetne a nép zömét leghatásosabban a vállalatokban való részvételre serkenteni. Ezzel lehetne a magyarság fölényét a legerőteljesebben biztosítani.

Ha a magyarság tömörül, közös akaratú és lelkesedéssel járul nagy nemzeti részvénytársaságok alapításához, — akkor néhány év alatt közgazdasági téren olyan eredményeket leszünk képesek felmutatni, melyek az egész világ bámulatát fölkeltik.

Ilyen módon közgazdasági függetlenségünket is gyorsabban érjük el, mint bármely más eszközzel. Egy nemzet önállóságát, hatalmát csak úgy egyszerűen kihirdetni nem lehet. Nem kiálthatjuk oda a világnak: függetlenek vagyunk, nagy hatalom vagyunk, ne merjete bántani, tiszteljete! — A függetlenséget ki kell vivni tudni, a hatalmat mutatni kell tudni. Ehhez pedig mindenekelőtt pénz kell, sok, sok pénz.

Anglia azért olyan hatalmas, mert nagy nemzeti vagyona van. Ott mindenre jut, akár milyen nagy költsézésbe is viszik magukat. A hátrányokat nem érzik, mert minden kiadott fillér ismét csak az angol polgár zsebébe vándorol s a vagyon nem megy ki a külföldre még háború esetén sem. Az angol nép kiváló üzleti szellemén kívül nagy része van ebben, az angol emberben a közérdek szolgálása iránt bámulatos módon ki-

fejlett polgári kötelességérzetnek is. Ott mindenki kötelességének tartja, hogy élete egy részét a közérdek szolgálatának szentelje; de nem azért, hogy e révén kenyérkeresethez jusson. Az angol rendszerint áldoz a közélet előmozdítására, a köz rovására sohasem élésködik.

Hazánkban is ez uton haladtunk egyidőben. Sokan kötelességüknek tartottak, hogy a köznek szolgáljanak ingyen, becsületből. Megiszteltetésnek vették, ha valakit bizalmi állásba megválasztottak. Ez természetesen csak addig volt lehetséges, míg a középosztály elég vagyonos volt, hogy a sajátjából megéljen. Most elszegényedett a nemzet, mert többet költ, mint szerez. Megkezdődött a versenyfutás a köztisztviselői állásokért, nem azért, hogy a közérdeket szolgáljuk, hanem, hogy kenyérhez jussunk.

A híres magyar vendégszeretnek is az volt az alapja, hogy bőségben élünk. Akinek van, az könnyen ad. Persze, azt is alábbhagytuk, ahogy az életviszonyok változtak és nemcsak étel-ital kell már a jólétéhez. A vendégszeretet iránt való hajlamunk megmaradt ugyan, de ma kevés magyar embernek van kellő jövedelme, hogy azt tényleg gyakorolhassa is.

Viszonyainkon változtatni kell. Új kereseti forrásokat kell nyitni, melyek mindenki számára hozzáférhetőek legyenek. Az ipart kell fejleszteni.

Nem új eszme ez, de eddig rossz uton haladtunk a cél felé. Mindent a kormánytól és a kormány közegeitől vártunk. Ezek akartak is produkálni, mert megvan bennük a jóra való hajlandóság és az ambíció. De hát ők is csak nagy tökével rendelkező, nagy vállalkozó szellemekkel bíró egyének utjára boldogulhatnak

Ilyeneket pedig itthon nem igen találunk és kénytelenek voltak külföldiek fogni. Jelszó lett: hozzuk be a külföldi tőkét. Ennek a becsalogatására aztán kitaláltunk egy képtelen rendszert. Igértünk és adtunk államsegélyt, adómentességet és mindenféle kiváltságos állami kedvezményeket. Fizettünk azért, hogy a gyártott iparcikketek újból drágán megfizessük a külföldnek. Egyik-másik irányban volt siker, de volt felsülés is. A legnagyobb baj azonban az, hogy ezzel a rendszerrel szerencsésen oda jutottunk, hogy ma nálunk állami segély nélkül már senki sem akar semmit megkezdni és adót sem akar senki fizetni. Hová vezet ez? Ki fizessen annyi adót, hogy a sok subvenciót győzzük? Még cipőgyárnak is kellett államsegélyt adni. Hiszen, ha ilyen állandó és óriási keresletnek örvendő cikket sem lehet államsegély nélkül gyártani; akkor mi az istencsüdát lehet?

Ezt a rendeletet be kell szüntetni. A kormány nem fújhatja föl az ország iparát. Azt egészséges alapon csak társadalmi uton lehet fejleszteni. A társadalmi mozgalomnak széles alapon kell mozognia, az egész nemzetet kell áthatnia. A nemzet akarata a leghatalmasabb segély, melyet valamely vállalatnak nyújtani lehet. E fölött a kormány nem rendelkezik, evvel nem rendelkezhet, ezt a nemzetnek magának kell megadnia, a saját érdekében.

A magyar sajtóságos viszonyok közt élt évszázadokon át. Nincs még egy nemzet, melynek történetében ennek párjára találunk. Évszázadokon keresztül verekedtünk hol külföldi ellenséggel, hol magunk között. Végre békés körülmények közé jutottunk. Ugy jártunk, mint a hosszú háborúban volt katona, aki a táborozás

TÁROZA.

Egy velt önkéntes beszélte...

Az ősi hadgyakorlaton történt. Délután értünk be egy községbe és ott elszállásoltak bennünket. Én (önkéntes tizedes) és egy, személyem iránt — megállapított havidíj alapján — előzékeny honvéd, igen kedves családhoz jutottunk . . .

Valóságos özníviz állapot önkéntesekre nézve a nagygyakorlat . . . Menetek alatt telivér bugriok pajtáskodnak vele. Pihenő alatt tisztékkel üti össze poharát. Elszállásolás kor a paraszt asszonyt mamikámnak titulálja, a szemérmesen vonzó leányának házasságot ígér. Iparosnál elkeseredett szociálistává válik, — mikor az asztalt teríteni kezdik, fenkölt hangon szól az — önálló vámtérületről — Előkelőbb helyen ügyes gavalér, aki minden kérdéshez szellemesen hozzá szól. A házikisasszonnyal színházról, irodalomról beszél — definálja a szerelmet. A szobaleánytól bizalmas együttlételet koldul. Ha istállóba kerül, kérődzik a kérődzőkkel . . .

Uj szálláson szakértő szemmel nézem körül. Minden csak úgy mosolygott felém, tehát — én is mosolyogtam . . . A pajzán házikisasszony, kiről később kislult,

hogy az anyaszentegyház Annuska név viselésére szabadalmatza fel, pajtáskodva fogadott. En is kedvessé és csacsává váltam és csakhamar „nagyon jól megvultunk együtt.” Papuskáját adta kölcsön, míg honvédem hét falu sarát hámozta le bakancsomról. Bemutatta a családot. Megmutatta kedvenczét a — csacsit — résztvevő szomorú hangon szólt:

— Az meg ott a Füles mamájának a bőre . . .

Honvédem elkészült a tisztogatással, s alázatosan jelentette, hogy elmegy körülnézni a faluban . . . Kis hölgyemnek megjegyeztem, hogy ez már szokása az én emberemnek mindenütt, a hol megszállunk és addig nem jön elő, míg kézi ügyességgel tele nem szerzi az oldalán lefüggő kenyérszakot.

Tíz óra tájt lebetett az idő. Nagyon vigan voltunk belől. Annuska a czimbalom mellett, a család székeken, én meg, — mentől közelebb az Annuskához. Hangos hahotával kísérve épen beszéltem valamit, mikor kívülről a csacsi rémes ordítása hallatszik. A kis hölgy csak annyit mondott kétségbeesetten: — Jaj a csacsim! Aztán — (Ne ijedjenek meg, falusi lány nem esik össze olyan könnyen!) azután a cselédet szólította erélyes hangon.

A konyharendnek tenyeres-talpas esz-

közloje duzzogva nézve reám, — mondja:

— Biztosan az a másik csacsi bántja!

— Micsoda másik csacsi?

— A mit a káplár ur puczerja nem rég kötött be hozzá.

— Honnan vette az a csacsit?

— Azt mondta az is ide van szállásolva, — a markotányosé.

— Valami betyárság van a dologban! Az én honvédem nagy kópé.

Kézi lámpást veszünk elő. Elindulunk az istállóba. Eu megyek elől kivont oldalfegyverrel, Annuska belém, azaz oldalfegyverem üres hüvelyébe kapaszkodik, úgy követ hátul a ház népe a cseléddel.

Benyitok az istállóba, a cseléd bevilágít. A gyér fény mellett első pillanatra két szamarat látunk, melyek közül az egyik kétségbeesetten hányja a farát.

Annuska egyszerre ijedten sikolt fel. — Jaj Istenem annak a másiknak bakancs van a hátulsó lábán!

Közelebb megyünk s látjuk, hogy egy számarbörbe bujt baka van a csacsi mellé kötve.

— Állj! Ki vagy! — Kiáltok rá.

Semmi nosz. Annuska remegő hangon suttogja:

— Mért mondja neki, hogy állj! Hiszen meg se mozdul!

— Hja mi harcziak, ezt már így szoktuk! . . . és hogy megláthassa a kis hölgy, hogy mi mindent szokunk mi még, teljes elszántsággal a rejtőzködő mellé ugrom!

— Beszélj vagy keresztül szurlak!

— Önkéntes ur alásan jelentem! Kanta

János.

— Igaz, hogy méltóbb egyenruhába nem bujhattál volna, de hogy kerültél ide? Beszélj vagy röktön az örszobába vislek.

Kanta a világlósság mellett merőn nézi a másik szamarat.

— Önkéntes ur alázatosan jelentem a puczerje kötött be ide, de nem tudom nem csapott-e be, mert ez a másik számar egészen olyan, mintha igazi volna.

— De hát mi közöd neked ahhoz a számarhoz? Beszélj mert mind a két számar bőrt lefejem rólad!

Önkéntes ur alázatosan jelentem a puczerja, Gerebje honvéd a lakásomra jött az este. Egy számarbőrt hozott magával.

Annuska közlevág:

— A füles mamájának a bőré!

— Tovább!

— Telebeszélte a fejem, hogy az ő házigazdája a feleségét abból az alkalomból, hogy mi a feluba jöttünk számarbörbe bujtatta és bekötötte az istállóba, hogy szemnevevessünk rá. azt mondta, olyan jól van át alakítva, mint egy valóságos számar és hogy

alatt elszokott a rendes polgári élet-
től és megszokta a dorbézolást. Ha-
zatérve, pótolni akarja azt, amit a
tábori élet kintlódásában mulasztott,
nélkülözött: mulat és a dologtól irtó
zik. És ez így megy, míg — kiáb-
rándul, vagy tönkremegy. Eleget dor-
bézoltunk. Abrándoljunk ki, mielőtt
tönkremennénk.

A hétköznapok közt is saját
sárgos körülmények közé jutottunk.
Olyan furcsa önállóság nincs egy ál-
lamnak se, mint nekünk. Legnagyobb
hajunk azonban, hogy gazdaságilag
éppen nem vagyunk önállóak.

Rendkívüli viszonyok közt élünk,
rendkívüli eszközökkel is kell magun-
kon segíteni. Nem fejlődhetünk úgy,
mint más államok népe fejlődik. Vi-
szonyainkra illő közgazdasági rend-
szert kell alkotnunk, különben tel-
jesen elszegényedünk, kizsákmányol-
nak az idegenek és — elpusztulunk.

Össze kell tartani a társadalom
nak, az egész nemzetnek és közös
erővel megteremteni azt, amit az
egyes, elégséges eszközök hiányában
el nem érhet. Közösen kell gazdál-
kodnunk, keresetforrásokat nyitni, a
vagyonosodás olyan módját keresni,
mely lehetővé teszi a szegényeknek
is, hogy vagyont gyűjthessenek. Rop-
pant erő van a népben, mely kellően
összetart és helyes uton akar boldo-
gulni. Az egyes ember fillérje: sem
mi; a millióké: vagyont képvisel. Ha
mindenki hozzájárul csak csekély
összeggel is valamely vállalat létesí-
téséhez, hatalmas tőkét gyűjthetünk
mindennemű vállalat alapításához. Ha
nálunk csak 2 millió ember akad, aki
évenként 20 koronát hajlandó a nem-
zet jólétét emelő vállalatok létesíté-
sére fordítani, akkor évenként 40 mil-
lió koronát fektethetünk hasznos in-
tőzmények létesítésébe. Ez pedig már
hatalmas tőke. Evvel sokat lehet te-
remteni. Munkát lehet adni ezreknek
és a megélhetést biztosítani tízez-
reknek.

Ilyen módon létrejövő vállalatok
nak nem kell állami szubvenció; a
részvényesek, akik a vállalat létre-
jöttét lehetővé tették, saját érdekük
ben támogatják a vállalatot, kizáró-
lag a maguk gyártmányait fogyaszt-
ják. Ezeknek nem kell adómentesség.
Jövedelmezniük kell és a jövedelme-
ző vállalat szívesen fizet adót.

A magyar társadalom széles ré-
tegeiből álló részvényeseknek már a
saját érdekükben is meg kell azon-
ban fogadniuk, hogy olyan gyárt-
mányt, melyet nemzeti gyár is állít
elő, külföldről nem vesznek többé

mást nem szabad neki mondani, csak a-
t. Azt mondta, hogy ő is véletlenül tudta
meg a dolgot és hogy ő csinálta meg a tró-
fát, de ötlet minden percében keresheti az
önkéntes ur.

— Tehát te a házigazda felelőségét akar-
tad elcsábítani?
Igen.

Ístálót rázó kacagásban törtek ki a
háziak.

— És a számár miért ordított olyan retto-
netesen? Vallatom tovább.

— Alázatosan jelentem, a menyecske-
skartam kibontani bicsakkommal a számár-
bőrből.

A szolgát éppen a honvédemért akar-
tam küldeni mikor vigyorgó arcát az ajtóban
megpillantom. Mielőtt kérdezhetnem beszél-
ni kezd:

— Önkéntes úr, alázatosan jelentem
Kanta honvéd mindna reggel dicsékedett,
hogy ezt esábitotta el, meg azt esábitotta el
pedig ő a legeggyűzűbb században, de most
bizonyítottam hogy bizony ő kemétől a
számár is csak azért nem szalad el, mert já-
szolhoz volt kötve.

még akkor sem, ha a belföldi esetleg
valamivel drágább volna. Hiszen a
saját holmijukat veszik, az azokért
fizetett pénz pedig ismét visszakerül
a saját zsebükbe. Csak arra kell hát
vigyazni, hogy a honi vállalatok a
legkötőbb cikkek gyártásuk és
minőség tekintetében ne maradjanak
vissza a külföldi gyártmányok mögött.

Tanítók gyűlése.

A „Szarvasi helyi tanító egyesü-
let” f. hó 20-án d. e 10 órakor igen
látogatott gyűlést tartott. A gyűlést
M o l n á r János egyesületi elnök a
következő beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt Kartársak! A ta-
nító-egyesületek alakulása alkalmával
az önképzést és a kartársi szeretet
ápolását tűzik ki céljokul. Mindkettő
nemes és magasztos cél s különösen
megbecsülhetetlen a tanítói pályánál.
Ha valahol, egy a mi pályánknál bi-
zonyul igaznak az a mondas, hogy
a ki másokat sikerrel óhajt tanítani,
kell, hogy ő is folyton tanuljon s lan-
kadatlanul és kitartóan képezze ma-
gát. Ha valahol, egy a mi pályánknál
elengedhetetlenül szükséges, hogy az
egy ügyben fáradozó, egy célra tö-
rekvők tiszta testvéri szeretettel visel-
tessenek egymás iránt annál is inkább
miután a tanítóság, hivatásának min-
den magasztossága, ügybuzgulma, lel-
kesedése s kitartó fáradozása daczára
még a mai korban is a legtöbbször
kicsinyelt, mellőzött része a társada-
lomnak.

És szomorú jelenség az az ország
szerte nyilvánuló sajnálatos körülmény,
hogy az említett tudatában mégis
nagyon sok tanító megelégszik a ta-
nítóképzésben nyert utasítással, s önön-
magának, kartársainak és az úgnek
a melynek szolgálatában van — ká-
rára és hátrányára az önképzésben
marad s az oly kívánatos egyetértés
és kartársi szeretet gyakorlása és ápo-
lása helyett a gyűlölködés, irigykedés
magyát hinti s a békétlenséget és a
széthuzást szítja. Nagyon sokan gyá-
moltalanságukban és elhetetlenségük-
ben másképp boldogulni nem tudván,
saját szemükben nem látva a geren-
dát, mások szemében keresnek a szál-
kát, a köz jót mindig önzetlenül s
fáradságot nem ismerő buzgalommal
szolgálok jó hírnevét irigyelve azok
becsületét szeretnék rosakarattalukkal
befeketíteni.

A „Szarvasi helyi tanító egyesü-
let is a tagok önképzése és a kollegiá-
lis szeretet és összetartás ápolása cél-
jából alakult. Hogy az önképzést ille-
leg mennyire volt hasznára a tagok-
nak, bírálja el mindenik önön maga.
A kollegiális szeretet illetőleg pedig
szívbeli jövő óhajom az, hogy ha va-
lamikor az előzőleg említett egészség-
telen tünetek, az irigykedés és ármány
kodás az egyesületnél jelentkezne,
azok a tagoknak eddig örvendetesen
tapasztalt összetartásán mindenkor
megtörjenek s a gyűlölködés, egyenet-
lenség és széthuzás soha be ne fész-
kelje magát.

Az elnök beszédjét az egyesület
tagjai élénk éljenzéssel fogadták. Az
elnök megnyitó beszéde után követ-
keztek a jelentések

Elnök bejelentette Lichtenwerther
Antal halálát s bemutatta a r. kath.
plébánia köszönet iratát. Jelentette
továbbá, hogy a Nemzeti iskola 1903.
év jan. 1-étől tanügyi napilappá ala-
kul átkéri az egyesület tagjait, hogy
támogassák az új lapot. Az új napi-
lapra maga az egyesület és 9 egyesü-
leti tag fizetett elő. Olvastatott Csong-
rádmezei tanító egyesület a népkola
szakfelügyeletről szóló átirata. A
tanítóegyesület az átiratot örömmel
magáévé tette s tárgyalását az igaz-
gató-választmányra bízta. Ezekután a
közgyűlés elfogadta P a t a k i János
indítványát az egyesület 10 éves fön-
állásának a megünneplésére vonat-

kozólag. Az egyesület 1903. év márc.
30-án diszközgyűlést tart és saját pénz
tára javára hengversenyt rendez. Az
egyesület 10 évi működését, a gyűlés
határozatából kifolyólag, P a t a k i
János egyesületi jegyző írja meg s
azt az egyesület saját költségén fogja
kiadni. P i l i s z k i János indítvá-
nyozta, hogy az egyesület adjon ki
előírást irkákát. A közgyűlés magáé-
vé tette P i l i s z k i János indítvá-
nyát, s az előírást irkák szerkeszté-
sét egy bizottságra bízta. A bizottság
tagjai: P i l i s z k i János, V a r g a
János, R i d e g h János, B o d n á r
Endre, S i m k o v i c s Pál és P a t a k i
János.

Végül az egyesület elhatározta,
hogy a népkolai tanulók számára
karácsonyi és újévi köszöntőket fog
kiadni. A köszöntők megírását az
egyesület tagjaira bízta s a ki lesz
a legjobb, azt fogja kinyomatni. Be-
adási határidő november hó vége.

Ezekután következett a „Tanév
végén” című költemény felolvasása.
A költemény írója R o h o s k a Géza,
Bírálta Privler Pál. A bírálattal szembe
tárgyválasztás jó, de a kidolgozása
nehézkés.

Ezzel a helyi tanító egyesület
gyűlése véget ért.

Sokszor volt alkalmunk írni a
helyi egyesületről, az egyesület helyes
működéséről s arról az egészséges
szellemről, a mely az egész egyesü-
letet áthatja; most újból megragad-
juk az alkalmat, hogy ezt ismételjük.
A helyi egyesület működése csendes,
de biztos. Nem a külvilágé, — lát-
szolagos — de az iskoláé, az ön-
képzésé.

Ez a helyes irány. Ezt keresse
az egyesület mindig.

Ujdonságok.

— Adományok a százéves em-
lékünnepről. A szarvasi főgym-
nasium lélekemelő emlék ünnepélye
alkalmából a hálának, elismerésnek,
szeretnek annyi nemes tanujelét lát-
tuk, hogy szívünk igaz örömmel telt
el, midőn azokról lapunk utján is
megemlékezhetünk. Hiányos volna
azonban közlésünk, ha fel nem sorol-
nók azoknak neveit, kik ez alkalmat
megragadva szereteitüknek, hálájuk-
nak adóját úgy igyekeztek leróni,
hogy a száz éves intézet alapítványi
összegét gyarapították adományaikkal
örök emléket emelve maguknak is az
iskola áldottlelkű jótévedőinek sorában.
A jótékonyágáról országzerte ösmert
özv. K v a c s a l a Jánosné úrnő 1000
koronás ösztöndíj alapítványt tett a
helybeli lelkészek, tanárok és tanítók
szorgalmas tanuló ifiai részére. Ábray
Lajos keresk. akadémiai igazgató, az
iskola volt növendéke 100 koronát,
Ruttikay Sándor, salgótarjáni ág. h.
év. lelkész, szintén az intézet volt ta-
nítványa 200 koronát küldött az is-
kola céljaira alapítványkép. Kiskörös
ról a következő levél kíséretében küld-
ték be adványait a hálás tanít-
ványok: Tekintetes Igazgató Ur! Vel-
tük a főgymnasium százéves fennál-
lásának e hó 15 én tartandó emlék-
ünnepélyére való meghívásukat. Fo-
gadják figyelmök és szives megemlé-
kezések e kiváló jeléért hálás köszö-
netünket. Fajljaljuk, hogy a megirt
időben Szarvason nem lehetünk jelen
A nagy távolság, elfoglaltság és más
okok akadályoznak a megjelenésben.
De azért e napon lélekben ott és
Önökkel együtt leszünk. Bejárjuk a
régii főiskola épületét, folyosóit, csar-
nokait, felkeressük a tantermeket, a
höl pillanatra megállapodunk, hogy
képeletben meg egyszer lássuk Tatai
Istvánt, az öreg Molitöriszt, a két Sze-
miánt, Háberern Jonathánt, Kicskát
Delhányit és a többieket, áldott jó
tanárainkat, hogy újra halljuk okta-
tásaikat, melyekkel vezettek, hatottak
értelemlre, szívjóságra, vallás erköl-

csős nevelésre; akiknek szüleink és
Isten után egyedül köszönhetjük, hogy
a társadalomnak hasznos polgárai és
a magyar hazának hű fiaik lettünk.
Legyen örökké áldott emlékezetök.
És ott leszünk önökkel az ó-templom-
ban, hogy imádkozzunk a sokaság-
gal Istenhez, hogy áldja meg az önök
nemes törekvéseit, munkálkodásukat,
hogy álljon fenn és virágozzék a
következő századokon át, az időtlen-
időkig a szarvasi főiskola, hogy le-
gyen, miként eddig vala, a jelen és
jövendő nemzedéknek nevelése, —
kiképezetése — és vezetésében, a
tudományos mivelttség terjesztésének,
a vallás-erkölcsi nevelés ápolásának,
magyar fajunkhoz való szívós, tánto-
rithatlan ragaszkodásnak, a hazafiság-
nak ezentul is megszentelt csarnoka.

A tanárok nyugdíjintézetének a
/ . alatt csatolt aláírási vizet 237
k o r o n á t gyűjtöttünk, melyet ma
utalvánnyal postára tettünk. Vegyék e
csékélységet azzal a szívesseggel, a
mellyel azt mi adjuk! Tekintes Igaz-
gató Úr pedig fogadja megkülönböz-
tetett mély tiszteletünk kifejezését,
mellyel állandóan maradtunk Önnek
alázatos szolgái: Szalay Lajos,
Oravec János, Szalay Imre,
Benedicty Andor, Gohér Mi-
hály, idős. Blázy Lajos, ifj.
Blázy Lajos, Tepliczky Gyula,
Sárkány Kálmán, Safáry Gyula,
Zoltán (Zostyák) János,
Balogh Gyurián Pál. A mel-
lékelt aláírási viz tanúsága szerint a
beküldött 237 koronához járultak:
Benedicty Andor gyakorló ügyvéd 50
kor., Szalay Lajos, ügyvéd 20 kor.,
Oravec János, adótárnok 30 kor.,
Szalay Imre, községi jegyző 20 kor.,
Gohér Mihály, földmives 2 kor., idős.
Blázy Lajos, ág. h. év. lelkész 10
kor., Tepliczky Gyula, takaréki pénz-
tárnok 20 kor., ifj. Blázy Lajos, ev.
s. lelkész 5 kor., Sarkány Kálmán,
földbirtokos 50 kor., Safáry Gyula,
ügyvéd 20 kor., Zoltán (Zostyák) János,
jogász 5 kor., Balogh Gyurián Pál,
tanító 5 kor. Ez összeghez utólag
küldtek be: Zaboji Béla és Gusztáv
10 kor. Legyen isten Áldása úgy raj-
tuk, mint mindazokon, kik szívük
nemes sugallatát követe a tudomány
oltárára ilyen áldozatot hoznak!

— A földmívelési miniszter a mun-
kásokért. Darányi földmívelési miniszter
minden alkalmat megragad, hogy a mun-
kások érdekében létesített intézményei mi-
nél szélesebb körben elterjedjenek s a cél-
ból az ismertetés és népszerűsítés egyik
nem szokatlan formáját is megkísérelti: Mi-
nistersarsait felkérte, hogy a folyójeleltük
alatt álló hivatalok vezetőihez rendelkezett in-
tézzenek, melyben azokat az általa megkül-
dendő hirdetményeknek, a hivatali helyisé-
gekben szembeöltő helyen leendő kifüggesz-
tésére utasítsák. Darányi az országos gazda-
sági munkás és családsegély pénztár szerve-
zetét akarja a népszerű modorban megirt
hirdetményekkel ismertetni s netacsak az
ország gazdaközönységével, de az egyszerű
ügyes bajos emberekkel is megkedveltetni.
Az igazságügyminiszter a napokban becsá-
totta ki rendelkezett, melyben az igazságügyi
hatóságokat utasította, hogy a földmívelés-
ügyi miniszter által megküldendő hirdet-
ményeket a hivatalok tornácán és előszó-
bájában függeszték ki s azok épségben tar-
tásáról gondoskodjanak.

— Esküvő. Gyuris Mátás az ág.
év. egyház Csabai uti iskola derék tanítója
f. hó 23 án esküdött örök hűséget Brózik
Zsuzsikának az új-templomban. Az esketési
szertartást nt. Z v a r i n y i János végezte,
a ki az új párhoz igen szép és megható
beszédet intézett.

— A küldözött tanító. Ismeretes do-
log, hogy a tanítónak nincs valami rőzsás
dolga. A nemzet napszámosa ő, a kinek nem
csak a működését, de még a privát életét,
személyét, mondhatni, még a ruháját is min-
denki megbírálja. De ennek a szigorú bírái
latnak mégis legjobban van kitéve a tanya-
tanító. Az a tanító, a ki a művelt világtól
elzárva — a vadonban — teljesíti nemes

hivatását
tanyai ta-
nép sze-
elnéző al-
ja, legy-
el van
nép, az
derré. Sz-
a nép
állásáról
jék. Így
ki pedig
pedig tel-
mekeit.
dolgokat
föld aló
Örményi
mondott,
ezzel be-
büntető
a f ő k
tetésüké

gyógysz-
pestre
N e m e

A léké-
a feluót
január
tanfolya
jogfonto
nitamita
szítésre

A
évesné
erkölcsi
igazgat-
küldi.

J
A
fűtést,
szereke
ingyen
ipari ta-
mint s

gyászje-
Delhán
Vilim
maguk
is fájó
len an-
testvér-
nosné
1 óra-
évében
megbo-
nyai f.
ev. e
temető
1902.
sokat

hirnek
cimze-
rende-
egyut-
vendé-
nyelm-
leit,
hagy-
féle-
előtt
ottan.

lelepl-
város
törvé-
zési t-
tében
Sánd-
dr. t-
ünne

mado-
ez é-
osztá-
kötel-
az u-
hároz-
évekr-
zottsá-
felek-
rül

hivatását. A tanügynek valódi áldozata a tanyai tanító, a ki leginkább ki van téve a nép szeszélyeinek. Ha szigorú baj van, ha elnéző akkor is baj. Ha fölkapja a nép szája, legyen bár minta ember, minta tanító, el van veszve. „Ki vele“ zúg a felséges nép, az a nép, melyet a tanító idomít embeerré. Szegény tanító. Tudja ő azt jól, hogy a nép szava isten szava s inkább lemond állásáról sem hogy kiverjék, esetleg elverjék. Így az örménykúti iskola tanítója is, a ki pedig 8 éven át oktatta nevelte még pedig teljes odaadással az Örmény kut gyermekeit. Kigyó, békát kiállottak rá: „Oly dolgokat fogtak rá, a melyekre tanut még a föld alól sem tudtak volna előhozni. Az Örménykúti kivánsága teljesült. tanítójuk lemondott. De ne higgyék azt, hogy az ügy ezzel be végződött folytatása csak most jön a büntető bíróság előtt. A sok rágalmazásért a fő k o l o m p o s o k elnyerik méltó büntetésüket.

— Esküvő. Medveczky József, gyógyszerész, ki városunkat elhagyva Buda pestre költözött, f. hó közepén kelt egybe Nemesánya Mária urhölgygel.

— Ingyenes gazdasági tanfolyam. A lékésabai m. kir. földmives iskolában a felüött gazdák részére november 20 átol január 16 áig 8 hetes tanfolyan tartatik. A tanfolyamon oktatást nyernék, a gazdák a legfontosabb gazdasági tudnivalók, s megismerintattak a seprő, kosár és fazsura ki szítésre is.

A tanfolyamra felvétetik minden 18 évesnél idősebb gazda, ki keresztelevét és erkölcsi bizonyítványát a földmives iskola igazgatóságának Békésabára postán be küldi.

Jelenkezni melőbb kell.

A tanfolyamra felvett gazdák lakást, fűtést, világítást, orvosi gyógykezelést gyógy szereket, ételmezést is oktatást az iskolától ingyen kapnak. Ezekivül minden hazi ipari tárgyat, melyet önállóan készitettek, mint sajátjukat el is vihetik.

— Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: özv. Valentinyi Jenőné szül. Delhányi Mari-ka és gyermekei Pista és Jenő, Vilim Vilma és Koricsánszky Mihályné a maguk és mindkét ágbeli rokonság nevében is fájdalommal jelentik, hogy a feledhet len anyós, szerető gondos nagyanya, unokatestvér és rokon özv. Valentinyi Jánosné szül.: Szabó Ilona, f. hó 25 én éjjeli 1 órakor életének 65-ik özevegységének 30 ik évében váratlanul jobb létre szenderül. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 26 án d. u. 3 órakor az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint fogtak az ó temetőben örök nyugalomra tetetni. Szarvas, 1902. év október 25. Csendes nyugalmat a sokat szenvedettnek!

— Accetylen világítás. Pam József jó hírnek örvendő vendéglősnék a „Petőfi“hez címzett vendéglőjét accetylen világításra rendezte be. A midőn erről megemlékezünk egyttal örömmel regisztráljuk azt is, hogy vendégei kényelmére új szobát nyitott. A ké nyelmet, a tisztaságot, valamint a jóízű ételeit, jó borait sem szabad figyelmen kívül hagynunk. Oly dolgok ezek, mely a Pam féle vendéglőt közkedvelté teszik még az előtt is a ki csak egyszer is megfordult ottan.

Vidéki hírek.

— Békésvármegye a Mátyás szobor leleplezési ünnepélyen. Kolozsvár sz. kir. város közönsége meghívta Békésvármegye törvényhatóságát is a Mátyás-szobor leleplezési ünnepélyére. Békésvármegye képviselőiben Lukács György dr. főispán, Fábry Sándor dr., Beliczey Géza és Zöldy János dr. tagokból álló küldöttség vett részt az ünnepségeken.

— Adófelszámolási bizottság. A harmadosztályu ke esetü adó kivétő bizottságok ez év tavaszán állapitattak meg a harmadosztályu kereseti és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját, és pedig miután az új kivétési ciklus ez évvel kezdődött, három esztendői vagyis 1902. 1903 és 1904. évekre terjedő hatálylyal. Az adókivétő bizottságok megállapitási ellen, ugy az adózók felek, valamint a kincstári képviselők részéről igen sok felebbeszét adtak be, mely

felebbeszétek tárgyalását folyó hó 6-án kezdette meg Kellér Imre h. elnök elnöklésével az adó felszámolási bizottság, amelyben a kincstárt mint előadó Somossy Zsigmond kir. pénzügyigazgató helyettes képviseli. A tárgyalások a kir. pénzügyigazgatóság hivatali helyiségében történnek és előreláthatólag hetekig fognak tartani. Eddigélő az orosházi kir. adóhivatal területén beadott felebbeszéteket intézték el és a hét végén megkezdtek a szeghalmi kivétő bizottság területére vonatkozó felebbeszéteket.

— Megfelebbezett vármegyei határozat. A legutóbb megtartott közgyűlés iránt oly kevés érdeklődést tanusítottak a megyebizottsági tagok, hogy alig jelent meg Gyulán 30 más foglalkozásu bizottsági tag. A közgyűlés többsége megszavazta a három éven át fizetendő 1% os pótdadót, mely körülbelül 80—90 ezer koronát tesz ki s melyből a vármegye közszükségleti alapot akar-nak létesíteni. Ennek rendelkezése az lenne, hogy a vármegye a közjótékonyosság céljaira szobrokra festményekre, jutalmakra stb. ki-sebb-nagyobb összeget adományozhasson a nélkül, hogy ezért minden egyes esetben a miniszter jóváhagyásához kellessék fordínia. A megyebizottsági tagok közül többen sok-alják a megszavazott összeget nagyságát s ugy vélekednek, hogy erre a célra keves-sebb is elég lesz, azért Novák Kamill tör-vényszéki elnök, dr. Ladics László gyulai ügyvéd, Szabó Lajos csabai lelkész külön-külön felebbeszét nyújtottak be az alis-pánhoz, melyben kérik a belügyminisztert, hogy a hozott határozatot változtassa meg s legrosszabb esetben ugy rendelkezék, hogy a pótdadó csak egy évre legyen kivethető.

— Békésvármegye központi villanyvilágítása kérdéséhez. Lpünk egy előző szá-mában ismertettük azt a tervet, melyet a Schuckert-erőg. készített abból a célból, hogy egy Kondoroson létesítendő elektromos telepből ellássa Békésabát, Békés, Mezőbe-rény, Szarvas és Orosházát villamos világítással. — A terv megvalósítása azouban oly óriási befektetést igényelne, hogy az ér-dekelt községek még csak tárgyalásokba sem bocszkozhatnának annak megvalósítása ér-dekében. Vármegyénk alispánja is belátta, hogy a községek villamos világítással való ellátása a kérdéses terv alapján kivihetetlen ezért elejtve a tervet, azt a kívánságát fo-jezte ki, hogy a községek külön-külön fog-lalkozzanak sokkal kisebb befektetést igény-lő s csak egy egy község érdekét felelő vil-lamos telep létesítésével.

— Nyugdíjazott községi jegyző. A békésvármegyei községjegyzői nyugdíjga-zelő választmány hétfőn a vármegyei alispán elnöklete alatt Gyulán tartott gyűlésében Suhajda Antalt, Kondoros község elsőjeg-yzőjét 26 évi közszolgálat után előregedés folytán bekövetkezett munkaképtelenség oká-ból a jól megérdemelt nyugalomba helyez-te s évi nyugdíjösszegét 1728 koronában állapította meg.

CSARNOK.

Az első kliens.

A körüton irodát nyitottam. Végre el-értem azt a mit elérni soha sem reméltem. A kapuban ott ragyogott az én ügyvédi ne-vem, fakerecs, fekete üvegtáblán arany be-tűkkel: Dr. Döntvény János köz- és váltó ügyvéd. Önkénytelenül is kitekintgettem ab-lakomon, nem-e támad csoportosulás a ka-pu előtt, mert azt hittem, hogy a kinn lógó czéger minden járó-kelő figyelmét magára fogja vonni. Irodámat különben a modern igényeknek teljesen megfelelően rendeztem be. Tágas előszoba a várakozó kliensek szá-mára s kényelmes, iroda, mely mint tánc-terem, se bizonyulna szűknek. Ügyvédbojtá-rom is van. Az igaz, hogy valamikor fűsze-res segéd volt, de mindamelltt bir némi jártassággal a jogi dolgokban, mennyiben cu-kor és kávé lopásért két izben is volt alkalmam végig tanulmányozni a törvényszéki tár-gyalást. Mivel más foglalkozást még nem adhatok neki, a római jogot olvastatom vele ámbár nem igen érdekelheti, mert minden hetedik másodpercben hatalmasat ásit. De hal-ga! Csengenek. Az első kliens lesz valószí-nűleg. Rohanok az ajtó felé, utközben előre is tanulmányozva a lekötőlező hajlongást. Alkalmasint nagy ur az ipse, mert kérszer is alaposan végig trillázott a villanycsengő-

mön. Ajtót nyitok s várakozásomban kellemet-lenül esalódtam. Egy meggörnyedt, szegé-nyes kinevezésű töpörödött öreg állított be sa-vószinű szeméit különös villogással mereszt-ve réám. Bosszuságomat visszafolytva, ud-variasan betessékeltem. Be so várta, mig helylyel kinálom, hanem egyenesen az én szép, tornyos kanapémhoz ment, de ő fátum! vigyázatlanságában épen czilindere-m választá támaszpontul. Vészes roppanás hallatszott s az én kedves kalapomból harmónika lett. Zavartalan mosolylyal szólt hozzám: „Suh! se busuljon édes uram, meg lesz az ára térítve háromszorosán.“ Kijelen-tése megnyugtató, mert az az örvendetes gyanum támadt, hogy valami dugszdag Bagifélel állok szemben, a ki külön-czűdő inkognitóban utazik. — Nosza bátyám-uram, adja elő, mi járthatban van? — szólot-tam hozzá nyájasan — „Hát bizony én-velem pogány dolog esett meg. De hogy elülről kezdjem, tetszik tudni az én nagy-apám fia volt annak a jeles másiknak, a kinek szépapja még emlékszik arra, hogy dédapja a tatárjárásor — kénytelen vol-tam félbeszakítani. Azonnal sejtetem, hogy ez az öreg most az ő nemzetségét egész a czimpaszig szándékszik visszavezetni, pedig jól tudom, hogy az ő primitív ügye meg-értésénél nincs szükség sem geneológiára, sem történeti visszapillantásra. „Édes bácsi-kám, felesleges az a tulságos részletezés, adja elő baját egész röviden.“ — Hát jól van kérem. De ha meg nem sérteném az ügyvéd urat, egy szívtartó instálnék alás-san, mert a beszéd igen nehezomre esik. — Ez a szemtelenség egy kicsit bosszantott, de azért elébe töltem szivaros-skatulyámat, mely-ben szép, világos, sárgapetytyes havannáimat tartogattam. Belenyult s egyszerre négyet vett ki a nyomorult. Hármat belső zsebébe gyömöszölt, a negyediket kezébe véve, ha-talmas peneceziluszával jökora darabot nyese-t le a végiből. Na gondoltam magamban, ha ez ekkora szivarvégeket szokott levagdálni, akkor igazán sok pénze lehet. Csakhogy nem debta ám el a levágott véget, hanem szépen a szájába illesztette s még az ujjá-val is egyengette a zápfogai felé s keleti nyugalommal, szótlanul élvezte csipős zamat-ját. Dühös lettem, türelmetlenül kiáltottam fel: „De hát az isten szent szerelméért ne esemegyezzen mostan, hiszen akkor egy év alatt sem lesz kész a moudani valójával!“ Ravaszul sunyított felém: — Hát ugy tör-tént a dolog, hogy a mult nyáron, egy hétfői reggel beállítottam a Csukás sógor-hoz, és ő azzal fogadott, hogy képen felej-tett háromszor. — Utóvégre az nem olyan különös dolog, — vágtam közbe — lehet-séges, hogy ez a maguk vidékén egy kö-szönési forma.“ — „Jó, jó uram, csakhogy még több is volt. De ha meg nem sérteném az ügyvéd urat, kérnék alás-san egy kis harapni valót, mert bizony a früstök régen volt és a beszéd igen nehezomre esik. — Ez már mégis csak hallatlan arczatlanság! Ez az ember kifözésnek nézi az én ügyvédi irodámat, ugy látszik; még hozzá aztán avval mottózik, hogy a beszéd nehezére esik. Felindulásomat mindamelltt leküzdöttem. Nem akartam avval kezdeni ügyvédi praxiso-mat, hogy mindjárt az első kliensemre ki-dobjam. volt egy pár szelet szalámim, meg két zsemlem, odaadtam. Torkos étvágygyal látott hozzá. Egyszerre megszólal a csengő. Felvidulva siettem ki. Hátha egy kellem-ebb kliens? Ajtót nyitok. Urias külsejű férfi lép be, udvariasan bemutatkozva: „Gyöngéd István, tébolydai főbetegápoló vagyok.“ — Igen örvendek. Mivel lehetnék szolgálatjára? szólk hozzá készszéggel, ámbár a foglalkozása nem volt valami tulságos sympatikus előttem. — Egy vén eszelős öreg megszökött kórházunkból, én azonban nyomon követtem, ebbe a házba tért be, a lakásokat mind átkutattam, de nem leltem sehoh. Megengedi uraságod, hogy szobáit átkutassam? Ezer örömmel egyeztem bele, isten ments, hogy az én lakásomban csend-es örültek lappangjanak. Bevezettem irodám-ba s a mint kliensemre pillantott, hangosan felkaczagott. „Itt van ni a vén gazember, már megint félre akart vezetni valakit. Tudja kérem az a rögeszméje, hogy egy sógora felkeltette s a miatt már az összes ügyvédekéket végig bosszantotta. Az egyke-dvűen mosolygó vén gonosztévőt galléron ra-

gadvá bálás bucsut vett tőlem. Busan néz tem utánuk, eszembe jutott harmónikává lett kedves czilinderem, négy, szép, világos, sárgapetytyes havannám, meg a szalámi s megsemmisülten kullogtam dolgozószobámba. Ott meg a hátramoszítottam javában kacza-gott, még a gyomrát is fogta. Inkább téged vittek volna semmirevaló — gondoltam ma gában de a békesség kedvéért mitse szóltam.

Kresmárik Endre.

Felelősszerkesztő: SZIKES ANTAL.
Főmunkatárs: PATAKI JÁNOS.

4752/902 ikt. sz.

A sarvasi járás főszolgabírája

Pályázati hirdmény.

Békésvármegye sarvasi járáshoz tartozó Kondoros nagyközségben nyugdíjazás folytán megüresedett első jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. tcz. 6 §. illetve az 1900: XXII. t. cz. 3 §-ban előirt képesítésüket s eddigi alkalmazásukat az erkölcsi viseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi novem-ber hó 8-áig bezárólag hozzám annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem fog-nak vétetni.

Az első jegyzői állás javadal-mazása a következő:

1., törzsfizetés 2000 korona.

2., szabadlakás. E javadalom azonban a községi képviselőtestület 70/902. számú határozatával emeltett fel 2000 koronára — mivel az eddigi 1600 korona, s lőtartási átalányban 1000 korona, és szabadlakás-ból állott — ezen határozat még tör-vényhatósági jóváhagyást nem nyert.

A választás f. évi november hó 10-én délelőt 10 órakor Kondoros község közházánál fog megtartatni.

Szarvason, 1902. október 24.

Dr. WIELAND,
főszolgabíró.

Előnyös feltételek mellett ELADÓ a Kossuth utcában a piactér közelében levő

498. SZÁMU HAZ, Ertekezhetni Pethő Istvánnal.

Kád-fürdő.

A n. é. közönségnek ezennel tudomásul adjuk, hogy Szállodánkban a rendes Artézifürdőn kívül — Gyógy-fürdő „Törpefenyőkivonattal is kap-ható, — mely utóbbi erősítőleg hat a szervezetre és kitünő hatással van a csuzos és köszvényes bantalmakra.

Teljes tisztelettel:

Garai testvérek,
Árpád szálloda.

Köhögőknek a KAISER-féle

MELL-BONBONT

mint leghatásosabb ajánlhatom.

2740 közzegyzőleg hitelesített bi-zonyítvány kimutatja an-nak biztos sikerét köhögés, rekedt-ség, hurut és elnyálkásodásnál.

Egy csomag ára 20 és 40 fl.

Szarvason kapható:

BUGYIS ANDOR gyógyszerárában.

